Analiza rastočih sektorjev

Svetovno gospodarstvo v letu 2026 raste, a rast ni več enakomerno razporejena. Mednarodni denarni sklad napoveduje globalno rast okoli 3,1 odstotka, vendar se večina nove vrednosti ustvarja v peščici sektorjev. Evropa zaostaja – evrsko območje naj bi zraslo le za približno 1,1 do 1,2 odstotka – medtem ko Slovenija z napovedmi med 3,2 in 3,8 odstotka izstopa navzgor. Razlog ni toliko v splošnem okrevanju, temveč v tem, da so se pri nas bolj ujele nekatere od globalnih rastnih zgodb.

Za podjetja, vlagatelje in svetovalce je zato ključno razumeti, kje se kapital dejansko giblje, katera podjetja rastejo in zakaj. Spodaj je podrobnejši pregled najpomembnejših rastočih sektorjev – od globalne slike prek evropskih posebnosti do konkretnih slovenskih primerov.

1. Umetna inteligenca in digitalna infrastruktura – najmočnejši globalni motor

Če bi morali izpostaviti en sam najmočnejši trend zadnjih treh let, bi to bila umetna inteligenca in vse, kar jo omogoča. McKinsey Global Institute je opredelil t. i. »prihodnje arene« konkurence. Od leta 2022 so AI programska oprema in storitve, oblačne storitve ter polprevodniki rasli skoraj štirikrat hitreje od preostalega gospodarstva po tržni kapitalizaciji. V prvi polovici 2026 so komunikacije – predvsem podatkovni centri – privabile največ zelenih tujih neposrednih naložb na svetu, več kot 139 milijard dolarjev. Polprevodniki so prejeli okoli 39 milijard.

Povpraševanje poganja eksplozivna rast potreb po računski moči. Usposabljanje in uporaba velikih jezikovnih modelov ter agentne umetne inteligence zahtevata ogromne količine energije in specializirane čipe. Podjetja, kot so Microsoft, Google, Amazon, Meta in OpenAI, napovedujejo stotine milijard dolarjev naložb v podatkovne centre v prihodnjih letih. To vleče celotno verigo: od proizvajalcev čipov (Nvidia, TSMC, ASML, AMD) do podjetij, ki gradijo in oskrbujejo centre z energijo, hlajenjem in omrežji.

V Evropi je slika bolj kompleksna. Evropska unija poskuša zmanjšati tehnološko odvisnost z akti, kot sta Chips Act in AI Act, ter z naložbami v lastne zmogljivosti. Največ hiperscale centrov privabljajo Irska, Nizozemska, Nemčija in nordijske države – zaradi zanesljive (in pogosto cenejše) energije, hladnejšega podnebja ter dobre digitalne povezljivosti. Kljub temu Evropa še vedno zaostaja za ZDA in deloma za Azijo pri najnaprednejših AI aplikacijah.

Slovenija je v tem segmentu še na začetku, a se premika. V Mariboru se gradi Arnesov podatkovni center, ki bo gostil novi superračunalnik in Slovensko tovarno umetne inteligence (vrednost projekta okoli 18 milijonov evrov). Lokalna podjetja, kot sta Arctur in Softnet, beležijo rast prihodkov, povezanih z digitalnimi storitvami in AI rešitvami. ELES v svojih dolgoročnih scenarijih že računa z morebitnim večjim podatkovnim centrom na območju Kidričevega (do 400 MW), kar bi bistveno povečalo porabo elektrike v državi. Direktorji slovenskih IKT podjetij v anketah za leto 2026 skoraj soglasno pravijo, da je umetna inteligenca prešla iz pilotnih projektov v jedro poslovanja – od optimizacije notranjih procesov do razvoja novih produktov. Kibernetska varnost ostaja kritična, saj z rastjo AI raste tudi površina za napade.

Sofinancira Evropska unija

2. Obnovljivi viri energije in širši energetski prehod

Drugi največji prejemnik zelenih tujih naložb v prvi polovici 2026 so bili obnovljivi viri energije – okoli 73 milijard dolarjev. Sončna in vetrna energija, baterijsko shranjevanje, pametna omrežja ter rešitve za energetsko učinkovitost ostajajo med najbolj privlačnimi dolgoročnimi naložbami. Razlog ni samo podnebna politika, temveč tudi eksplozivna rast porabe elektrike zaradi podatkovnih centrov, elektrifikacije prometa in industrije.

Na Kitajskem in v ZDA je tempo najhitrejši. Kitajska še naprej dominira pri proizvodnji panelov, baterij in komponent. ZDA s subvencijami (Inflation Reduction Act in nasledniki) privabljajo velike naložbe v sončne in vetrne projekte ter proizvodnjo baterij. Evropa ima ambiciozne cilje v okviru Fit for 55 in REPowerEU, a se sooča z visokimi cenami energije, dolgotrajnimi postopki umeščanja v prostor in pogosto z nasprotovanjem lokalnih skupnosti.

Kljub temu se projekti množijo. V Sloveniji je konkreten primer projekt Jezerce pri Divači, kjer Enery gradi hibridno sončno elektrarno z 7,68 MW zmogljivosti in 12 MWh baterijskim hranilnikom. Občina Divača si je zagotovila deset odstotkov proizvedene elektrike po fiksni ceni 88 evrov na megavatno uro. Z evropskimi sredstvi iz načrta za okrevanje in odpornost so podprli 26 konzorcijskih projektov, v okviru katerih so na javnih stavbah in parkiriščih postavili 656 sončnih elektrarn s skupno dodatno zmogljivostjo skoraj 57 MW. Delež obnovljivih virov v bruto končni rabi energije je zrasel z 23 odstotkov leta 2021 na 25 odstotkov leta 2024. Nacionalni cilj do leta 2030 je med 27 in 33 odstotki, odvisno od dokumenta.

Poleg velikih elektrarn raste tudi povpraševanje po energetskih obnovah javnih in zasebnih objektov, baterijskih sistemih za shranjevanje in pametnih rešitvah za upravljanje porabe. Evropska komisija je pred kratkim odobrila slovensko shemo podpore za baterijske sisteme, kar odpira dodatne možnosti.

3. Zdravstvo, farmacija in biotehnologija

Staranje prebivalstva v Evropi, ZDA, Japonski in Kitajski, rast kroničnih bolezni ter tehnološki preboji ustvarjajo enega najbolj stabilnih in dolgoročnih rastnih sektorjev. Posebej močan je segment podobnih bioloških zdravil (biosimilarjev). V naslednjem desetletju naj bi patentno zaščito izgubila biološka zdravila v vrednosti več sto milijard dolarjev, kar odpira ogromen trg za proizvajalce generičnih bioloških zdravil.

Umetna inteligenca dodatno pospešuje razvoj: od hitrejšega odkrivanja učinkovin do personalizirane medicine, diagnostike in optimizacije kliničnih študij. Trg AI v zdravstvu naj bi v prihodnjih letih rasel z izjemno visokimi stopnjami.

Evropa ostaja močna v proizvodnji in deloma v razvoju, čeprav so največje raziskovalne naložbe še vedno koncentrirane v ZDA. Slovenija je v tem segmentu eden od jasnih evropskih zmagovalcev. Lek (del Sandoza) je septembra 2026 v Lendavi odprl Biofarmacevtiko, visokotehnološki center za proizvodnjo učinkovin za podobna biološka zdravila. Naložba je

vredna okoli 400 milijonov evrov in velja za eno največjih posamičnih tujih investicij v Sloveniji v zadnjih letih. Pri gradnji je sodelovalo več kot 260 podjetij, od tega okoli 200 slovenskih. Celoten investicijski cikel Leka in Sandoza v biofarmacevtiko med letoma 2024 in 2029 presega 1,4 milijarde dolarjev in naj bi ustvaril več kot 1000 novih delovnih mest.

Novartis je v istem obdobju odprl obrat za aseptično proizvodnjo v vrednosti 200 milijonov evrov z 300 novimi delovnimi mesti. Krka v prvi polovici 2026 poroča o 1.119 milijonih evrov prihodkov od prodaje (+7 odstotkov) in 20-odstotni rasti dobička iz poslovanja. Za celo leto načrtujejo prihodke v višini 2.144 milijonov evrov. Krka in Lek skupaj ustvarjata več kot tretjino dobička iz poslovanja pred amortizacijo med stotimi največjimi slovenskimi izvozniki. Farmacija ostaja steber slovenskega izvoza in eden redkih sektorjev, kjer se ustvarjajo visokokakovostna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo.

4. Mobilnost, logistika in napredna proizvodnja

Globalno rastejo letalski prevozi, proizvodnja komercialnih in vojaških letal, pomorski terminali ter kurirske in dostavne storitve. Po podatkih IBISWorld so te panoge med najhitreje rastočimi po prihodkih v letu 2026. Hkrati se korenito preoblikuje avtomobilska industrija – električna vozila, baterije, avtonomna vožnja in nove oblike mobilnosti.

Evropa je na tem področju pod največjim pritiskom. Tradicionalni proizvajalci in dobavitelji se soočajo z močno kitajsko konkurenco, visokimi energetskimi stroški in negotovostjo glede tempo prehoda na električna vozila. V več državah so že napovedali zmanjševanje proizvodnje in odpuščanja.

V Sloveniji se kaže nekoliko drugačna slika. Revoz v Novem mestu je prešel na električne modele (Renault Twingo E-Tech Electric in Dacia Spring), uvaja drugo proizvodno izmeno in načrtuje več kot 300 novih zaposlitev. Cilj je do konca leta doseči približno 600 izdelanih vozil dnevno. Slovenski dobavitelji so v obdobju, ko je evropska proizvodnja vozil padla za okoli 20 odstotkov, na tujih trgih zrasli za približno 23 odstotkov. Tisti, ki so se pravočasno usmerili v komponente za električna vozila, elektroniko, lahke materiale in programsko opremo, danes beležijo rast.

Logistika ostaja priložnost zaradi lege Slovenije. Luka Koper in širši logistični sektor koristita od okrevanja trgovinskih tokov, čeprav so geopolitične napetosti in spremembe v globalnih dobavnih verigah prinesle tudi negotovosti.

Kaj to pomeni v praksi

Če povzamemo globalno in evropsko sliko, so najmočnejši rastni sektorji jasni:

- vse, kar je neposredno ali posredno povezano z umetno inteligenco in digitalno infrastrukturo,
- obnovljivi viri energije, shranjevanje energije in energetska učinkovitost,
- farmacija, biotehnologija in širše zdravstvene tehnologije,
- napredna mobilnost in logistika.

Slovenija je v nekaterih od teh segmentov (zlasti farmacija in delno avtomobilska industrija) uspela ujeti val in ga celo okrepiti z velikimi naložbami. V drugih (veliki podatkovni centri, vetrna energija, napredne AI aplikacije) pa še zaostaja za vodilnimi evropskimi državami.

Prednost imajo podjetja, ki se znajo vključiti v mednarodne vrednostne verige – bodisi kot specializirani dobavitelji, bodisi z lastnimi nišnimi rešitvami z visoko dodano vrednostjo. Hkrati ostajajo izzivi: visoki energetski stroški, pomanjkanje kadrov z digitalnimi in inženirskimi kompetencami ter pritisk na konkurenčnost zaradi rasti plač, ki je v nekaterih panogah prehitela produktivnost.

Rastoči sektorji niso abstraktni pojmi iz poročil. So stotine milijard dolarjev konkretnih naložb, nova delovna mesta, novi objekti in premik kapitala. Kdor jih vidi pravočasno – tako na globalni kot na lokalni ravni – in se zna nanje prilagoditi, ima danes največjo prednost.

Pripravila: Polona Cimprič, Posoški razvojni center, SPOT svetovanje Goriška

Tolmin, 22. 10. 2026

Sofinancira Evropska unija